

BLAHOREČENIA: PAVEL P. GOJDIČ, METOD D. TRČKA, VASIĽ HOPKO

Annotation: *It is often said today that a thick line should be done after the past and we should forget all bad things. Heroic deeds are however not forgotten. Bright ideas should be followed, we should learn from them. Let example of deep faith, prayer, sacrificing suffering, goodness, humility, peace and favour of these new beautified of our church be always an appeal for us to follow them.*

These martyrs matured in belief and in love exactly in the years of liquidation of our church. And here we can make sure that God can always turn bad to good. And if there had not been years of persecution, perhaps our church would not be so cleansed and blessed and undoubtedly our three martyrs would not glitter on its altar.

Key words: *P. P. Gojdič. M. Trčka. V. Hopko. Beatification. Relocation of relics.*

Svätý Otec Ján Pavol II. na Konzistóriu kardinálov z celého sveta, ktoré sa konalo 13. – 14. júna 1994 v Ríme zahrnul do prípravy na dvetisícročné jubileum Kristovho príchodu a dejín Cirkvi aj tú úlohu, aby každá miestna cirkev zbierala nové martyrológium, zoznam a životy svedkov viery našich čias, aby sa ukázala ustavičná životnosť minulosti, ktorou vzkriesený Pán posväcuje národy a svet i dnes.

Pri svojich apoštolských cestách pápež vyzýval miestne cirkvi, aby martyrológium svojich mučeníkov a vyznávačov z čias totality komunizmu zhromažďovali. Tak tomu bolo aj pri druhej apoštolskej ceste na Slovensku v roku 1995. V rámci tejto cesty navštívil Svätý Otec mestá: Bratislavu, Nitru, Košice, Prešov a Levoču. Práve v spomínanej Levoči na známej Mariánskej hore zaznela výzva pápeža Jána Pavla II. k započatiu procesov beatifikácie, keď Náместník Kristov na zemi vo svojej kázni povedal:

Dnes prichádzam do Levoče v duchu tajomstva Návštevy... Prichádzam vydať Vám o ňom svedectvo práve tu v Levoči, lebo aj vy, tak ako ja, máte v pamäti časy útlaku. Starší z Vás sa zaiste pamätajú na úctivú postavu biskupa Jána Vojsťáka a Pavla Gojdiča ... dnes si zasluhujú, aby sa konal proces ich blahorečenia..¹

V rámci tejto apoštolskej cesty Svätý Otec navštívil aj sídlo Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove. Stalo sa tak 2. júla 1995 (bolo to pred spomínanou Levočou) a návšteva

¹ JÁN PAVOL II.: *Pápež Ján Pavol II. na Slovensku 30.VI.-3.VII. 1995, príhovory a homílie*. Bratislava: 1995, s. 85-91.

najvyššieho pastiera katolíckej cirkvi sa stála tak najvzácnejšou udalosťou v celej histórii gréckokatolíkov na Slovensku. Tu práve prvé kroky pápeža viedli do katedrály svätého Jána Krstiteľa, kde si v kaplnke svätých apoštolov Petra a Pavla uctil pamiatku Pavla Petra Gojdiča a spolu s ním tiež pamiatku 122 gréckokatolíckych kňazov, ktorí zomreli počas 18 rokov, keď bola zakázaná činnosť Gréckokatolíckej cirkvi v Československu.² Vo svojej homílii pred 200 tisíc pútnikmi okrem iného povedal:

*Gréckokatolícke spoločenstvo vyšlo z tejto skúšky obnovené a posilnené aj vďaka svedectvu a krvi početných mučeníkov. Živým dôkazom toho je viera veľkého počtu laikov, rehoľníkov a rehoľníčok, kňazov a duchovných pastierov. Stačí spomenúť utrpenie biskupa Vasil'a Hopka a mučeníctvo biskupa Pavla Gojdiča. Na prahu tretieho tisícročia je to vzácny príspevok, ktorý Vaše spoločenstvo dáva do pokladnice Cirkvi a najmä v prospech ekumenizmu.*³

Tieto slová Svätého Otca Jána Pavla II. boli mocným impulzom pre miestnu Gréckokatolícku Cirkev na Slovensku k tomu, aby sa započali práce na otvorenie diecéznej fázy procesu blahorečenia božích služobníkov.

V prvej časti svojho príspevku by som rád priblížil v priereze tento beatifikačný proces v jeho diecéznej ako aj v rímskej fáze, vyvrcholením, ktorého bolo slávnostné vyhlásenie božích služobníkov za blahoslavených. V druhej časti budem sa snažiť odpovedať na otázku: Aký je prínos týchto našich blahoslavených pre našu miestnu cirkev, ale aj pre celú Katolícku cirkev na Slovensku?

Teraz najprv k prvej časti.

V čase, keď v našej republike bol ešte totalitný režim, ktorý bránil slobode Cirkvi, kauzu biskupa Pavla P. Gojdiča iniciovala Pittsburská metropolia v Spojených štátoch amerických, ktorá potom získané poznatky a materiály v tejto kauze odstúpila Prešovskej eparchii. V deň 110. výročia narodenia biskupa Pavla P. Gojdiča 17. 7. 1998 v kaplnke biskupskej rezidencie v Prešove bola oficiálne otvorená diecézna fáza procesu blahorečenia otca biskupa.⁴

Pre práce v tejto kauze boli vymenované komisie pre prípravu diecéznej fázy procesu blahorečenia biskupa Pavla P. Gojdiča, OSBM v tomto zložení:

o. Mgr. Ján Krehlik – *postulátor*

o. Metod Milan Bilančík, OSBM, protoihumen – *vicepostulátor*

² PEKAR, A.: *Ispovideníky víry našoji súčasnosti*. Rím: Analecta OSMB 1982, s. 252.

³ SZÉKELY, G.- MESÁROŠ, A.: *Gréckokatolíci na Slovensku*. Košice: Slovo 1997, s. 83.

⁴ POTÁŠ, M.: *Dar lásky*. Prešov: USPO 1999, s. 323.

Právnická komisia:

- o. JCDr. Juraj Bujňák – *iudex delegatus – episcopalis delegatus*
- o. Mgr. Pavol Chanát – *iudex*
- o. JUDr. Marián Potáš, OSBM – *promotor iustitiae*
- o. RNDr. Jozef Voskár – *notarius actuarius*
- s. Mgr. Teodózia Vírová – *notarius auxiliarius*

Komisia znalcov vo veci historickej a archivistickej:

- Doc. PhDr. Ivan Chalupecký – *praeses*
- o.ThDr. Peter Šturák
- Mgr. Samuel Hrivnák
- Mgr. Andrej Kaputa

Komisia cenzorov teológov:

- o.ThDr. Ján Babjak, SJ
- o. PhLic. Pavol Dancák⁵.

Tieto komisie vykonali množstvo mravenčej ,ale veľmi dôležitej práce. Komisia historická sústredila a vyhodnotila všetky materiály, ktoré sa zachovali o osobe biskupa Pavla P.Gojdiča. Komisia teológov ich preskúmala z teologického pohľadu, či sa v nich nenachádza niečo proti viere. Komisia právnická vypočula všetkých svedkov a ich výpovede zaznamenala podľa predpisov kánonického práva.

2. BEATIFIKÁCIA V RÍME

Zavŕšenie všetkých námah práce jednotlivých komisií a modlitieb veriacich sa udialo slávnostnou beatifikáciou a to 4. novembra 2001 v Ríme, kedy Svätý Otec Ján Pavol II. vyhlásil biskupa Pavla Petra Gojdiča, OSBM za blahoslaveného a spolu s ním aj rehoľného kňaza - redemptoristu Metoda Dominika Trčku, CSsR.⁶

Prešlo viac ako 40 rokov od ich smrti, keď po dôkladnom preskúmaní čností ich životov a potvrdení mučeníckej smrti bol proces blahorečenia ukončený. Na beatifikáciu do Ríma prišlo zo Slovenska okolo 5 000 veriacich.

⁵ ŠTURÁK, P.: *Proces blahorečenia biskupa P.P. Gojdiča*. In: LETZ, R.: *Boli traja*. Trnava: 2001, s. 137.

⁶ In: *Slávnosť prenesenia relikvií blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča, OSBM*. Prešov 17. novembra 2001. Prešov: Petra 2001, s. 9.

Oficiálny program púte začal už deň predtým 3. novembra v sobotu popoludní v bazilike svätého Klimenta (v nej bol Pavol Gojdič 25. marca 1927 konsekrovaný za biskupa) svätou liturgiou.

Samotná slávnosť blahorečenia sa konala už spomínaného 4. novembra v nedeľu na svätopeterskom námestí vo Vatikáne. Svätý Otec Ján Pavol II. vo svojej homílii okrem iného o našich dvoch blahoslavených povedal: *Obaja v obetavej a hrdinskej službe Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, prešli tými istými trápeniami v dôsledku svojej vernosti Evanjeliu a Petrovmu nástupcovi, a teraz im spolu prináleží koruna slávy ... Po tom, čo komunistický režim postavil gréckokatolícku cirkev mimo zákon, bol zatknutý a uväznený. Tak začalo preňho obdobie kalvárie, utrpenia, zlého zaobchádzania, a ponižovania, až po smrť vo vernosti Kristovi a láske k Cirkvi a pápežovi.*“⁷

Slávenie eucharistie koncebrovalo so Svätým Otcem 50 biskupov.

V ten istý deň popoludní o 16⁰⁰ hod. sa uskutočnila svätá liturgia v cirkevno-slovanskom jazyku v bazilike svätej Praxedy, ktorá bola v réžii bohosloveckého seminára. bohoslovcov.

V pondelok dopoludnia čakala pútnikov audiencia so Svätým Otcem na svätopeterskom námestí. Záver púte patril ďakovnej archijerejskej svätej liturgii v bazilike Santa Maria Maggiore, kde boli pápežom Hadriánom II. r. 868 schválené staroslovienske cirkevné knihy.⁸

3. SLÁVNOSTNÉ PRENESENIE RELIKVIÍ

Radostná udalosť beatifikácie služobníkov božích mala svoje pokračovanie aj na Slovensku. V sobotu 10. novembra 2001 bola v chráme Zoslania Svätého Ducha v Michalovciach archijerejská svätá liturgia na úmysel poďakovania za akt beatifikácie. Pred ňou sa uskutočnil sprievod s telesnými pozostatkami blahoslaveného Metoda D. Trčku, CSsR, z michalovského cintorína do chrámu redemptoristov. V dojemnom obrade boli relikvie prenesené na pripravené miesto na pravej strane oltára, kde boli vystavené k verejnej úcte. Dôležitosť udalosti poďakovania za beatifikáciu zvýraznil svojou prítomnosťou apoštolský nuncius na Slovensku Jozef Henryk Nowacki. Vladyka Milan Chatur v poďakovaní zdôraznil životné heslo Metoda D. Trčku, ktoré si opakoval v ťažkých životných situáciách: “ Pane Bože, tu ma máš!“⁹

⁷ *Historická beatifikácia biskupa kyr Pavla Petra Gojdiča a o. Metoda Dominika Trčku.* In: Slovo- časopis gréckokatolíckej cirkvi, R. 33, číslo 25-26, Prešov: december 2001, s. 12.

⁸ *Historická beatifikácia biskupa kyr Pavla Petra Gojdiča a o. Metoda Dominika Trčku.* In: Slovo- časopis gréckokatolíckej cirkvi, R. 33, číslo 25-26, Prešov: december 2001, s. 15.

⁹ HOSPODÁR, M : *Michalovce- kňaz- mučeník M.D. Trčka.* In: Slovo – časopis gréckokatolíckej cirkvi, R.33,

Veľké a radostné chvíle v živote Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku mali pokračovanie aj v slávnostnom prenesení relikvií biskupa – mučeníka Pavla P. Gojdiča, OSBM. Slávnosť sa uskutočnila v sobotu 17. novembra 2001 v Prešove. Samotný program slávnosti sa prebiehal v mestskej hale v Prešove. Slávnostnú svätú liturgiu predchádzala akadémia, ktorú pripravili bohoslovci prešovského gréckokatolíckeho kňazského seminára. Po jej skončení nasledoval moleben k blahoslavenému biskupovi Pavlovi. Ďakovnú svätú liturgiu slúžil prešovský eparchiálny biskup Mons. Ján Hirka.

V rámci tejto bohoslužby odzneli v homílii tieto slová arcibiskupa Mons. Edwarda Nowaka: *Blahoslavený Gojdič vyrastal, pracoval a trpel na tejto zemi. Aké to radostné poznanie! Blahoželám diecéze v Prešove, blahoželám biskupom, kňazom a veriacim, že ste mali dobrého pastiera. Blahoželám, že máte vlastného blahoslaveného mučeníka, ktorý oroduje za vás pred Bohom a sprevádza vás do nových čias!*¹⁰

4. BEATIFIKÁCIA BISKUPA VASIĽA HOPKA

V roku 2003 sa našej Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku dostalo od Svätého Otca tretieho veľkého daru. Pápež Ján Pavol II počas svojej tretej apoštolskej cesty v našej vlasti pri slávnostnej bohoslužbe v Bratislave – Petržalke dňa 14. septembra vyhlásil za blahoslaveného pomocného prešovského biskupa ThDr. Vasiľa Hopka (spolu s ním aj rehoľnú sestru Zdenku Schelingovú). Bol to vrchol štvordňovej pastoračnej návštevy Svätého Otca v našej vlasti. Na slávnostnej bohoslužbe sa zišlo 6 kardinálov, 45 biskupov zo Slovenska a zo zahraničia. Pápež vzdal vďaka Bohu za *milovaný slovenský národ, ktorý dokázal aj v ťažkých chvíľach zachovať vernosť Kristovi a jeho Cirkvi. Vo svojom príhovore vyzdvihol nových blahoslavených, keď povedal: Obaja stoja pred nami ako žiarivé príklady vernosti z čias tvrdého a nemilosrdného náboženského prenasledovania. Biskup Vasiľ nikdy nezaprel svoju príslušnosť ku Katolíckej cirkvi a vernosť pápežovi.*¹¹

V sobotu 20. septembra 2003 v Prešove na priestranstve pred divadlom Jonáša Záborského sa konala slávnostná archijerejská svätá liturgia. Svätej liturgii predsedal prešovský eparcha Mons. ThDr. Ján Babjak, SJ za účasti apoštolského nuncia na Slovensku arcibiskupa Mons. Henryka Józefa Nowackého a ďalších prítomných biskupov, kňazov a veľkého počtu veriaceho ľudu. Kazateľom bol prefekt Kongregácie pre východné cirkvi Jeho Blaženosť

Prešov, január 2002. s.6

¹⁰ PRIBULA, M.: *Slávnostné prenesenie relikvií*. In: Slovo – časopis gréckokatolíckej cirkvi, R. 33, Prešov: január 2002, s. 7.

¹¹ *Homília Svätého Otca na beatifikačnej sv. omši v Bratislave - Petržalke*. In: Duchovný pastier, roč. 84, SSV Trnava: október 2003, s. 419.

patriarcha Eminencia Ignace Moussa I. kardinál Daoud. Kardinál vo svojom príhovore vyzval prítomných, aby prosili o dar viery: *Ktorá urobila mučeníkov neochvejnými, aby hlas kresťanského svedomia bol silnejší a presvedčivejší ako každá ponuka, ktorá je proti evanjeliu.* Ďalej pokračoval: *Prosme o dar nádeje. Nie nejakej všeobecnej nádeje, ale nádeje kresťanskej, založenej na vzkriesenom Pánovi... Z viery a nádeje bude prameniť kresťanská láska, jednota a solidarita. A Vy budete môcť významne prispieť k budovaniu spoločného dobra ako členovia Cirkvi a vášho milovaného národa. Európa očakáva od kresťanského Slovenska jeho nezastupiteľné svedectvo.*¹²

5.. PRÍNOS NOVÝCH BLAHOŠLAVENÝCH PRE CIRKEV NA SLOVENSKU

Apoštolské cesty Svätého Otca, ktoré boli témou predchádzajúcej prednášky boli nepochybne mimoriadnymi udalosťami v živote cirkvi na Slovensku. Slová a myšlienky, ktoré adresoval Svätý Otec vo svojich príhovoroch všetkým nám sa ako ukázali ako skutočne nadčasové. Treba sa k nim neustále vracat'. Vieme, že príhovory Svätého Otca vyšli aj tlačou, ale cítime akoby sa na mnohé myšlienky jeho posolstiev zabúdalo, akoby sa oni strácali v tej nekonečnej záplave slov, ktoré na nás priam chrlia denne média. Nijako nechcem uberať na dôležitosti týchto apoštolských ciest Svätého Otca na Slovensku, boli to veľké dary pápeža Cirkvi a celej našej vlasti, ale noví blahoslavení našej cirkvi sú nepochybne väčším darom pre nás. Povýšení k úcte oltára sú pre nás nielen veľkým a jasnými vzormi, ktoré máme nasledovať na svojej ceste k spásu, ale sú našimi mocnými orodovníkmi pred Bohom. V akých rovinách môžeme vidieť obrovský prínos týchto našich blahoslavených nielen pre našu miestnu Gréckokatolícku cirkev, ale všeobecne pre celú Katolícku cirkev na Slovensku? V čom teda spočíva ich prínos?

Vo vernosti Cirkvi a Svätému Otcovi a vytrvalosti v utrpení, ktoré vyvrcholilo až ich mučeníckou smrťou vo väzení. (blahoslavený biskup Vasil' Hopko zomrel preukázateľne na následky ťažkého väzenia).

Áno. Vernosť Cirkvi a Svätému Otcovi a vytrvalosť v utrpení, ktoré vyvrcholilo až ich mučeníckou smrťou vo väzení.: to je najväčší dar biskupa Pavla P. Gojdiča, OSBM, Vasil'a Hopka a Metoda D. Trčku, CSsR Katolíckej cirkvi na Slovensku. Kristov námestník, pápež Ján Pavol II. zhodnotil tento dar ich tichého utrpenia, ale aj celej Gréckokatolíckej cirkvi na

¹² *Prenesenie relikvií blaženého hieromučenika Vasil'a Hopku.* In: Slovo – časopis gréckokatolíckej cirkvi. Roč. 35, Prešov: november 2003, s. 8-9.

Slovensku takto: *Gréckokatolícke spoločenstvo vyšlo z tejto skúšky obnovené a posilnené aj vďaka svedectvu a krvi početných mučeníkov. Živým dôkazom je viera veľkého počtu laikov, rehoľníkov, rehoľníčok, kňazov i duchovných pastierov. Stačí spomenúť utrpenie biskupa Hopka a mučenie Pavla Gojdiča. Na prahu tretieho tisícročia je to vzácny príspevok do pokladnice Cirkvi a v prospech ekumenizmu.*¹³

Životy nových blahoslavených sa stali svetlým majákom a veľkým príkladom aj pre dnešnú dobu. Žasneme nad tým akú silu mali. Tým, že nezradili Svätého Otca, že odmietli kolaboráciu so štátnou mocou, ktorá ich chcela násilím zlomiť, vystavili svoje životy zúrivému prenasledovaniu a skúškam. Slobodne si vybrali ťažké jarmo väzenia, najťažšiu a najšpinavšiu prácu vo väzení. Aj tam žiarili dobrotou srdca, láskou premáhali nenávisť. Silu k hrdinstvu čerpali z Božej milosti, s ktorou denne spolupracovali. Takto vydávali svetu jasné a zreteľné svedectvo o svojej živej viere. Svedčili o Ježišovi Kristovi, ktorý je Pravda sama, keď povedal: „Ja som Cesta, Pravda a Život“. Svedčili o Svätom Duchu, ktorý im dával silu obstať v ťažkých skúškach.

Nasledujme ich príklad aj dnes. V dnešnej dobe síce Cirkev nie je prenasledovaná spôsobmi alebo formami ako v čase predchádzajúcom, ale všetci dobre vieme, že útoky proti Cirkev sú vždy, aj v dnešnej dobe, len sú vedené inými častokrát zastretými rafinovanými, ale o to nebezpečnejšími spôsobmi, v snahe predstavovať Cirkev ako už prežitú ustanovizeň, ktorá už nemá čo povedať dnešnému svetu, kde jej názory sú už nemoderné (vid' Svätý Otec Ján Pavol II. – jeho „konzervatívne „postoje k eutanázii, k potratom a podobne.) Buďme však verní Cirkvi, jej učeniu v jednote so Svätým Otcom.

Všetci traja noví blahoslavení našej Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku sú nám **príkladom lásky k východnému byzantskému obradu**. Blahoslavený biskup Pavol P. Gojdič, OSBM začal v podstate svoje úradne účinkovanie ako apoštolský administrátor Prešovskej eparchie podpísaním pastierskeho listu, z príležitosti 1100. výročia skonu svätého Cyrila – apoštola Slovanov. Celú svoju biskupskú činnosť viedol v duchu našich slovanských apoštolov: vo vernosti Svätému Otcovi a v láske k svojmu obradu. Podobne aj pomocný prešovský biskup blahoslavený Vasil' Hopko. V knihe, ktorú napísal z príležitosti 350. výročia Užhorodskej únie a ktorá je priam preplnená myšlienkami o jednote Cirkvi v spoločenstve so Svätým Otcom podáva svoje osobné vyznanie: *Ja som gréckokatolík. Kdekoľvek počujem tieto slová, zastavím sa a zaujímam sa, čo sa hovorí o gréckokatolíkoch, lebo aj ja som gréckokatolík. Keď čítam noviny alebo knihu a keď sa v týchto novinách alebo*

¹³ SZÉKELY, G. - MESÁROŠ, A.: *Gréckokatolíci na Slovensku*. Košice: Slovo 1997, s. 83.

*knihe nachádza to slovo – gréckokatolík – moje oči v tej chvíli sa v prvom momente zastavia nad ním. Ja za to nemôžem! Už materinským mliekom som prijímal túto lásku k všetkému, čo je gréckokatolícke. Aj teraz opakujem, že nemôžem Pánu Bohu dostatočne poďakovať za milosť byť narodeným ako gréckokatolík. Mnohí sa hanbia za to, že sú gréckokatolíkmi, odcudzujú sa, schovávajú svoj krstný list ... , že sa narodili gréckokatolíkmi. Nemôžem to pochopiť, zaiste nepoznajú svoj obrad, svoju Cirkev. Kto, čo nepozná, nemôže ani milovať, nemôže sa za to ani oduševňovať!*¹⁴

Aj tretí blahoslavený a to Metod D. Trčka, CSsR bol známy svojím obdivom k východnému byzantskému obradu. Veď vieme, že prijal tento obrad, zamiloval si ho, opustil svoju domovinu a v tomto obrade privádzal duše k Bohu a pre tento obrad obetoval aj svoj život vo väzení ako mučeník viery a jednoty .

Prínos v oblasti teológie

Pri hľadaní charakteristických črt duchovnosti, spirituality týchto nových blahoslavených, nachádzame skutočne ich spoločné črty. Prvou z nich je ***hlboká úcta k Eucharistii*** .

U biskupa blahoslaveného Pavla P. Gojdiča môžeme jednoznačne povedať, že charakteristickým znakom jeho duchovnosti, spirituality bola jeho hlboká úcta k Eucharistii. Už z bohosloveckých štúdií v Prešove a Budapešti vieme, že jeho najvyšším učiteľom bol Eucharistický Kristus, u ktorého čerpal múdrosť a silu do ďalšieho života. Táto črta zostala charakteristickou preňho na celý život. Celý jeho život bol preniknutý láskou k Najsvätejšej Eucharistii. Ak ho niekto hľadal v biskupskej rezidencii, určite ho vždy našiel v biskupskej kaplnke, kde kľáčal alebo ležal doleзнаčky na znak kríža pred bohostánkom. Ako biskup zaviedol vo svojej eparchii poklonu (adoráciu) k Najsvätejšej Eucharistii, v pastierskych listoch povzbudzoval k častému svätému prijímaniu. Vyvrcholením týchto snáh bolo vyhlásenie Eucharistického roka v Prešovskej eparchii v roku 1943, v čase vojny – záchrana a pomoc pre každého v Eucharistickom Kristovi. Bolo to veľkolepé dielo. Krásne svedectvo je z príležitosti jeho 60-tín.: *Sme vd'ační za takého biskupa. Jeho vlastným domovom, kde sa najviac zdržuje je kľáčadlo pred bohostánkom. On je mužom - biskupom Eucharistie.*¹⁵

Podobne aj pomocný prešovský biskup blahoslavený Vasil' Hopko. Eucharistiu pokladal za najväčšie bohatstvo. Eucharistii venoval svoje nábožensko – poučné diela ako

¹⁴ HOPKO, V.: *Grékokatolíčeskaja cerkov 1646 – 1946*. Publikácia vydaná z príležitosti 300. výročia Užhorodskej únie. Prešov: 1946, s.15

¹⁵ JUDÁK, V.: *Priatelja boží*. Bratislava: Lúč 1995, s. 173- 174.

napríklad knihy: „Christos posredi nás“, „Christos v nás“, „Christos za nás žertvujetsja“ a kniha „Grekoatoličeskaja cerkov 1646 – 1946“. Kristus v Eucharistii bol pre neho zdrojom jeho svätosti, jednoty s Bohom a s ľuďmi.¹⁶

To je jednoznačne veľký prínos týchto našich blahoslavených pre celú Katolícku cirkev na Slovensku. Aj dnes Cirkev žije z Eucharistie. Svätý Otec Ján Pavol II vyhlásil práve tento rok za rok Eucharistie pre celú univerzálnu Cirkev.

Božské Srdce

Ďalším charakteristickým znakom ich duchovnosti bola úcta k Božskému Srdcu. Tá ich sprevádzala celý život. Už ako bohoslovec v Budapešti sa biskup Pavol zasvätil Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. Keď vstúpil do noviciátu u otcov baziliánov vstúpil do Apoštolátu modlitby a každé ráno obnovoval svoje zasvätenie sa Božskému Srdcu. Ponúkam aj svedectvo jedného z jeho súčasníkov, o. baziliána M. Potáša, ktorý povedal: *Otec biskup Gojdič nadovšetko miloval Božské Srdce.*¹⁷ Kult Božského Srdca horlivo propagoval otec biskup aj na misiách vo farnostiach. V tých dedinách, kde sa rozšíril tento kult zachovala sa čistá viera aj v ťažkých podmienkach v 50-tých rokoch, kde si mnohé farnosti zachovali vernosť Svätému Otcovi.

V čase svojho pobytu vo väzení často opakoval slová: *Ježišu, pre Teba žijem, v Tebe zomieram, Tvojím som teraz i na veky! Srdce Ježišovo zachráň ma!*¹⁸

Podobne aj blahoslavený biskup Vasil' Hopko. Ako bohoslovec v chorobe sa modlil k Božskému Srdcu a bol uzdravený. (Sám pripisoval, ako aj napísal vo svojich spomienkach, svoje uzdravenie práve tejto modlitbe).¹⁹ Aj blahoslavený Metod. D. Trčka, ako horlivý misionár vykonal nespočetné misie, povzbudzoval veriacich k tejto forme nábožnosti. Vieme, že úcta k Božskému Srdcu, zvlášť tradícia prvopiatočných spovedí a svätých prijímaní zachovala u nás na Slovensku živšiu vieru. Nezabúdajme na tento rozmer duchovnosti našich blahoslavených aj dnes.

Mariánska úcta

¹⁶ HROMNÍK, M.: *Duchovný odkaz blahoslaveného biskupa Vasila Hopku*. In.: *Blahoslavený biskup Vasil' Hopko (1904 – 1976)*. Zborník prednášok z vedeckej konferencie. Prešov: PETRA 2004, s. 55.

¹⁷ POTÁŠ, M.: *Dar lásky*. Prešov: USPO 1999, s. 97.

¹⁸ POTÁŠ, M.: *Dar lásky*. Prešov: USPO 1999, s. 98.

¹⁹ HROMNÍK, M.: *Duchovný odkaz blahoslaveného biskupa Vasila Hopku*. In.: *Blahoslavený biskup Vasil' Hopko (1904 – 1976)*. Zborník prednášok z vedeckej konferencie. Prešov: PETRA 2004, s. 56.

Spolu s láskou k Eucharistickému Kristovi horeli srdcia blahoslavených láskou k tej, ktorá dala telo Večnému Slovu. Vo svojej biskupskej kaplnke mal za oltárom biskup Pavol P. Gojdič zázračnú ikonu Klokočovskej Matky Božej, pred ktorou sa modlieval. O otcovi biskupovi bolo známe, že každý deň sa modlil 15-desiatkový sv. ruženec a v máji pravidelne slúžil v katedrále mariánsky moleben. Veľmi propagoval mariánske kongregácie a viedol mládež k mariánskej úcte. Vyvrcholením jeho snáh bolo ním vyhlásenie Mariánskeho roka v Prešovskej eparchii v roku 1944.²⁰ Ako starostlivý pastier ľudu povzbudzoval veriacich v hroznom čase vojny k dôvere k Matke Božej. Znovu môžeme v tomto kontexte vidieť duchovnú príbuznosť v blahej pamäti so Svätým Ocom Jánom Pavlom II. – veľký ctiteľ Eucharistie a veľký ctiteľ Presvätej Bohorodičky.

Záver

Dnes sa často hovorí, že za minulosťou treba urobiť hrubú čiaru a na všetko zlé treba zabudnúť. Na hrdinské činy sa však nezabúda. Svetlé vzory treba nasledovať, treba sa od nich učiť. Príklad hlbokej viery, modlitby, obetavého utrpenia, dobroty, pokory, pokoja a služby týchto nových blahoslavených našej cirkvi nech bude vždy pre nás výzvou, aby sme ich nasledovali.

Títo traja naši mučeníci dozreli vo viere a v láske práve v rokoch likvidácie našej cirkvi. A tu sa môžeme presvedčiť o tom, že Boh vždy môže aj zlo obrátiť na dobro. A nebyť rokov prenasledovania, hádam by naša cirkev nebola taká očistená a požehnaná a iste by na jej oltári neskvili naši traja blahoslavení mučeníci.

*Prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.
Katedra historických a spoločenských vied PU GTF
Ulica biskupa Gojdiča 2
080 01 Prešov
gsturak@unipo.sk*

²⁰ ŠTURÁK, P.: *Otec biskup Pavol Gojdič, OSBM*. Prešov: VMV 1997. s. 65